

Obszary działalności fundacji/stowarzyszeń szczególnie narażone na ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu

1) działalność fundacji/stowarzyszeń zagranicznych mających siedzibę za granicą i tworzących przedstawicielstwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

Zagraniczne ugrupowania terrorystyczne mogą podszywać się pod legalne podmioty, jak np. fundacje oraz stowarzyszenia i pozyskiwać fundusze na cele o charakterze terrorystycznym.

2) powiązania osobowe z państwami wysokiego ryzyka¹;

Fundacje/stowarzyszenia mające powiązania osobowe oraz kontakty z osobami i podmiotami pochodzącymi z krajów podwyższonego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (Rozporządzenie delegowane Komisji UE 2016/1675 z dnia 14 lipca 2016 r.² oraz lista FATF³).

3) udzielanie pomocy humanitarnej na obszarach obciążonych dużym ryzykiem finansowania terroryzmu;

Fundacje/stowarzyszenia świadczące pomoc humanitarną na obszarach obciążonych dużym ryzykiem, gdzie mają miejsce konflikty zbrojne, bądź aktywnie działają niepaństwowe grupy zbrojne lub terroryści. Konkretnie zagrożenia zależą od wielu czynników, m.in. od profesjonalizmu organizacji typu non-profit czy też sytuacji w kraju, w którym jest świadczona pomoc, w tym od politycznej dynamiki danego konfliktu.

4) reprezentowanie fundacji/stowarzyszenia przez osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne (ang. PEP – *Politically Exposed Persons*)⁴;

5) powiązania osobowe członków zarządu fundacji/stowarzyszenia z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, będącymi kontrahentami fundacji/stowarzyszenia;

6) prowadzenie działalności pod adresem tzw. biura wirtualnego;

7) podjęcie przez fundację/stowarzyszenie działalności gospodarczej niezgodnej ze statutem;

8) liczne źródła pozyskiwania funduszy;

Liczne źródła pozyskiwania funduszy umożliwiają ukrycie transferowania wartości majątkowych pochodzących z nielegalnej działalności do organizacji typu non-profit w celu ich wyprania. Na przykład środki pieniężne uzyskane w wyniku przestępstwa, wpłacane jako darowizny podstawionych lub nieistniejących osób fizycznych lub prawnych, mogą być następnie – w legalny sposób – transferowane na rzecz konkretnych osób lub podmiotów gospodarczych, zgodnie z celami wskazanymi w statucie organizacji.

¹ <https://www.gov.pl/web/finanse/sankcje-miedzynarodowe-glif>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1541768451194&uri=CELEX:02016R1675-20181022>

³ [http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))

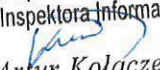
⁴ Należy zwrócić szczególną uwagę na rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie wykazu krajowych stanowisk i funkcji publicznych będących eksponowanymi stanowiskami politycznymi (Dz.U. z 2021 r., poz. 1381), które weszło w życie z dniem 31 października 2021 r.

- 9) wykorzystywanie sposobów gromadzenia środków pieniężnych ułatwiających ukrycie źródeł ich pochodzenia i tożsamości rzeczywistych darczyńców (np. część zbiórek publicznych, aukcji charytatywnych);
- 10) wykorzystywanie nowych narzędzi technologicznych;
Fundacje/stowarzyszenia wykorzystujące do pozyskiwania funduszy nowe narzędzia technologiczne sprzyjające ukryciu źródeł ich pochodzenia, takie jak „crowdfunding” (finansowanie społecznościowe) czy „blockchain” (transakcje w walutach wirtualnych).
- 11) brak ogólnodostępnych informacji na stronach internetowych o fundacji/stowarzyszeniu, w szczególności o zakresie działalności, przykładowych inicjatywach, sposobie wykorzystywania funduszy – zgodnych ze statutem.
- 12) brak informacji na temat końcowego wykorzystania funduszy;
- 13) krótki okres funkcjonowania fundacji/stowarzyszenia połączony z wyjątkowo wysokimi obrotami;
- 14) uzyskanie negatywnych informacji o działalności fundacji/stowarzyszenia, np. mogących wskazywać na wykorzystanie do popełnienia przestępstwa;
- 15) zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego (art. 14 ustawy o fundacjach) lub zawieszenie w czynnościach zarządu stowarzyszenia i wyznaczenie przedstawiciela do prowadzenia bieżących spraw stowarzyszenia (art. 29 ust 2 ustawy prawo o stowarzyszeniach);
- 16) zidentyfikowanie w sprawozdaniu z działalności fundacji informacji pozwalających negatywnie ocenić prawidłowość realizacji obowiązków wynikających z *ustawy* (art. 12 ust. 2 *ustawy o fundacjach*);
- 17) fundacje nieujawniające informacji o swojej działalności, np. poprzez brak składanych sprawozdań lub brak kontaktu z przedstawicielami fundacji;
- 18) podmioty organizujące podejrzane zbiórki pieniędzy pod pretekstem działań ukierunkowanych na zwalczanie pandemii COVID-19;
- 19) organizacje non-profit powiązane z osobami reprezentującymi ruchy ekstremistyczne;
Organizacje non-profit powiązane osobowo lub ideologicznie z osobami reprezentującymi ruchy ekstremistyczne (np. skrajnie islamistyczne, prawicowe, lewicowe) mogą wspierać podmioty lub osoby poprzez np. organizowanie zbiórek, finansowanie szkoleń paramilitarnych, czy też wydarzeń oraz materiałów propagandowych.
- 20) fałszywe organizacje charytatywne otrzymujące środki pieniężne prywatne/rządowe, służące rzekomej walce z pandemią COVID-19;
- 21) nieuwzględnienie przez instytucje obowiązane nowych czynników ryzyka związanych z epidemią COVID-19 odnoszących się do ich działalności (art. 27 *ustawy*).

Pomimo wystąpienia uzasadnionych okoliczności instytucje obowiązane nie aktualizują swoich ocen ryzyka, o których mowa w art. 27 *ustawy*. Brak identyfikacji i oceny przez instytucje obowiązane nowych czynników ryzyka spowodowanych epidemią COVID-19 wpływa negatywnie na cały system przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu nie tylko w danej instytucji obowiązanej.

Ponadto zalecane jest bieżące śledzenie publikacji i komunikatów Generalnego Inspektora Informacji Finansowej na stronie internetowej Ministerstwa Finansów.⁵

Z poważaniem,

Z upoważnienia
Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

Artur Kolaczek
Zastępca Dyrektora
Departamentu Informacji Finansowej

⁵ <https://www.gov.pl/web/finanse/generalny-inspektor-informacji-finansowej>

